

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 88.

Sreda, 29. oktobra 1930.

Leto V.

Za obrambo miru in demokracije v srednji Evropi.

Te dni je imela javnost priliko, da jasno spozna zunanje politične težnje in cilje takozvanih nacionalno socialističnih in nacionalno delavskih gibanj v osrednji Evropi, v Nemčiji in Avstriji. Ta gibanja so navadna senca in imitacija italijanskega fašizma. Nič originalnega ne prinašajo ne v notranje ne v mednarodno življenje svojih narodov. Da bi dobili oporo v fašizmu, grede celo tako daleč, da žrtvujejo svoje nacionalne interese. Tako Hitlerjanci v Nemčiji kakor Heimwehrovi v Avstriji, se javno odrekajo Nemcem na Tirolskem, katerih pokrajina, dasi povsem nemška, je bila po vojni iz strateških razlogov priklopljena Italiji. Divjaški sorojaki in nacionalisti mirno dopuščajo, da se v Tirolski zatirajo nemška imena in nemški jezik. Oni potrebujejo, da se priliznejo fašizmu, ker polagajo vso nado na podporo fašizma. Voditelji avstrijskega fašizma so šli celo tako daleč, da so od italijanskega poslanstva na Dunaju zahtevali, da naj italijanska vlada ovira delovanje Avstrije za oprestitve reparacij in za najem posojila, dokler se avstrijska vlada ne podredi vplivu Heimwehrovcov. Izgnani šef avstrijskega Heimwehra, major Pabst, je bežal v Italijo in od tam se danes pogaja s sedanjo vlado o svojem povratku v Avstrijo. Po današnjem stanju so torej vsi takozvani nacionalno socialistični in nacionalno delavski pokreti, ki se pojavljajo ponekod z večjim, drugod z manjšim uspehom v raznih evropskih državah, neke vrste fašistična kuga, ki se osnavljajo na mišljenju italijanskega fašizma in je spravljajo dogodki v vedno večjo njegovo odvisnost. Ti sprejemajo od fašizma borbo proti mednarodnemu sodelovanju in miru, pri čemer prihajajo v njega odvisnost ter postajajo orožje mednarodne vojne politike fašizma in s tem zopet izpodkopavajo sebi resnost in bodočnost v svoji državi.

Po nemških volitvah je nastala po vsem svetu velika vznemirjenost, če morda ne bo uspeh nemškega fašizma potisnil nemško državno politiko v roke onih, ki špekulirajo z novo svetovno katastrofo. Mi smo takoj ugovarjali temu strahu in trdili, da v osrednji Evropi, v Nemčiji in Avstriji, obstoja prav močan steber, na katerega se naslanja mlada germanska demokracija in z njo tudi politika mirnega mednarodnega sodelovanja, politika miru v Evropi. Ta steber je močan socialistični delavski pokret v Nemčiji in v Avstriji. Izbral je proti domačemu fašizmu tako taktiko borbe, ki fašizmu onemogoča uspeh ter daje priliko, da se notranje življenje polagoma razvija in sanira pod vplivom razuma obstoječih ekonomskih potreb. Velika organizacijska čvrstost in neomahljiva vdanost, ki jo imajo široke delavske množice v Nemčiji in v Avstriji do svoje stranke, nudi možnost, da se potom nebitvenih koncesij, ki so neobhodno potrebne, izigrava in onemogoča fašistične načrte.

Hitlerjanci in Heimwehrovi žele, da bi onemogočili delovanje parlamentarnega in demokratskega režima v Avstriji in Nemčiji. Žele, da se ne bi mogla sestaviti vlada iz parlamenta, žele, da bi bile državne finance v neredu ter da se desorganizira državni aparat; žele, da bi zatrl parlamentarno manjšino; žele, da bi prenesli odločanje o državni upravi in državni politiki v oblast fizičnega prepešstva in razračunavanja na ulici ter potem da si kot dobro oborožena vojska, vodena po starih cesarskih oficirjih, s silo polasti oblasti. Zavedajo se, da ne morejo računati s tem, da bi se po poti demokracije kdaj priklopali do večine in do oblasti. Zato hočejo čimprej desorganizirati in onemogočiti normalno poslovanje države na podlagi demokracije. A, če bi prišli do oblasti, se domišljajo, da bi oblast obdržali s pomočjo italijanskega fašizma.

Ko to vemo, ni za nas nič čudnega, če fašistični minister Starhemberg, vodja avstrijskega Heimwehra, dela med avstrijskim volilnim bojem vse, kar utegne provocirati spopade s socialisti in onemogočiti pravilno izvršitev volitev, ki bodo prinesle ponovno velik uspeh socialni demokraciji. Vsak dan napadajo Heimwehrovi delavske shode, konfiscirajo se volilni oklici proti Heimwehrovcem, konfiscira se delavske časopise, dočim je on, minister policije, na javnem shodu na Dunaju rekel volilcem, da bo v Avstriji šele takrat mir, ko se odseka glava šefu financ socialistične občine dunajske, Breitnerju! Starhemberg gre tako daleč, da zaradi izzivanih spopadov s socialisti pristransko razpušča socialistični Schutzbund, dočim ne razpušča Heimwehra. Za ta slučaj socialisti že sedaj organizirajo službo redarjev pri strankinih organizacijah, v katero vstopijo

Delavci, delavke, nameščenci, železničarji, vpokojenci v Mariboru!

Danes v sredo, dne 29. oktobra ob pol 7. uri zvečer

vsi v veliko Union-dvorano (Götz)

govori s. dr. Živko Topalović

o aktualnem problemu:

Gospodarska kriza in delavstvo.

Z vero za fašizem!

Zveza slovenskih koroških klerikalcev z nemškimi fašisti in krščanskimi socialci, največjimi nasprotniki slovenske narodne manjšine na Koroškem

Kdor je zadnje tedne čital je remijade o zatiranju koroških Slovencev, ki so jih prinašali listi slovenske katoliške akcije, se ni nadejal, da bo v kratkem času doživel tako strašno razočaranje. Med tem, ko so listi katoliške akcije pozivali na organiziran boj in pomoč »zatiranim bratom onkraj Karavank«, so voditelji slovenskih klerikalcev na Koroškem vodili razgovore o volilnem paktu s krščanskimi socialci, s stranko prelata Scipla in z njim združenim fašističnim Heimwehrom. Danes stojimo pred žalostnim dejstvom, da je volilni pakt med nemškimi krščanskimi socialci in fašisti ter voditelji slovenskih klerikalcev na Koroškem sklenjen in podpisan. Slovenski klerikalni voditelji so se zavezali pozvati svoje pristaje, da bodo pri volitvah 9. novembra kompaktno glasovali za svoje zatiralce, za ljudi, ki v enem deceniju svoje vlade niso našli potrebe urediti vprašanje kulturne zaščite slovenske narodne manjšine na Koroškem, kakor smo to čitali sto in stokrat ponovljeno v glasilih slovenske katoliške akcije tostran Karavank. Klerikalci je narodnost le sredstvo za doseg cilja, prvo jim je cerkev in za njih zadržanje je merodajen glas, ki prihaja iz Rima in ta glas pravi pobožnim koroškim Slovincem:

Stojimo pa pred velevažno odločitvijo, ali naj porabimo svoje glasove za državni zbor ali ne? Dosedaj jih nismo porabili. Zaupniki naše stranke iz vseh krajev so se zedinili v sklep, da letos svojih glasov v državni zbor ne bomo porabili za pregled svojih moči, kar itak dosežemo z volitvijo v deželni zbor, ampak v prid tisti nemški stranki, ki je nam po našem verskem prepričanju najbližja in se skuša napram nam Slovincem po svojem volilnem oklicu povzpeti do neke narodne pravičnosti. Oddali bomo svoje glasove za državni zbor samostojno in iz lastnega krščansko-socialni stranki.

Zakaj? Vse razmere kažejo, da stojimo v Avstriji pred silno važno odločitvijo. Sedanje volitve bodo odločile, ali bo v Avstriji veri prijazna ali pa brezverska vlada. Brezverske meščanske stranke, to je Landbund, vsenemci itd. so se združili v stranko, ki se imenuje »Nationaler Wirtschaftsblock und Landbund«. Socialna demokracija pa je itak znano brezverska. Pri tem položaju je za našo stranko, ki je po svojem programu dolžna varovati verska načela kot najboljše varstvo za naše družine in domove, nemogoče, da bi stala ob strani. Soodgovorna bi bila za vse postave, ki bi rušile svetost zakona, dovoljevale detomor, omejevale krščanski nauk za našo mladino itd. Take odgovornosti ne moremo prevzeti.

Slovinci, krščanski ljudje, volite Scipla in njegove fašiste, volite sovražnike Jugoslavije, volite prijatelje Habsburžanov, volite svoje zatiralce, ki so vam v zadnjih letih prizadeli nešteto krivic — ker je vera v nevarnosti!

Da pa se svetu tostran Karavank nasuje malo peska v oči, pa naj obljubi nemški prelat, da bo enako skrbel za Nemce kot za Slovence na Koroškem, v zahvalo, da bodo ti poslednji pomagali s svojimi glasovi fašizmu do utrditve njegovega gospodstva.

Slovenski klerikalci na Koroškem so ostali isti kot so bili pred vojno: vse za vero, dom cesarja. Z vero za fašizem! Ker Vatikan hoče, je treba pomagati najnevarnejšim nasprotnikom Jugoslavije.

Obraznava proti 59 Hrvatim in Slovincem iz tržaškega procesa se prične v Rimu pred izrednim sodiščem za zaščito države dne 6. ali 7. novembra t. l.

vsji člani Schutzbunda. O vprašanju glede opusta Schutzbunda socialisti sedaj nočejo razpravljati, dasi je ministrstvo policije poizkušalo, da ga razžene. Tak spopad zaradi tega vprašanja bi zmedel pravilno izvršitev volitev, kar bi koristilo samo Heimwehrovcem. Po volitvah in konstituiranju vlade, ki bo odvisna od parlamenta, se bo politika socialistov spremenila.

Tudi v Nemčiji so socialisti prepričani načrti fašstov, da bi se sestavila vlada, ki bi bila odvisna od njih. Socialisti niso sami šli v vlado neposredno, ker za sedaj ni bil mogoč sporazum o delovnem programu z meščanskim centrom. Toda smatrajoči, da je politično najvažnejše ohraniti poslovanje današnjega sistema, so socialisti s podporo hoteli odvzeti priliko fašistom, da bi dobili merodajen vpliv na politiko države. Socialisti so zavrnili predloge o nezaupnici in vlada je ostala. Izkušnja po volitvah bo pokazala i delavcem i razumni inteligenci ter razumnim pripadnikom meščanskih strank, da ulični pretepi in vznemirjanje sosedov s pretjno vojne, nasilne revizije mirovnihih pogodb, odrekanja plačevanja dolgov, ne prinašajo nikakršne koristi, marveč ugonablja medna-

rodni kredit, povzročajo paničen beg kapitala iz države, povzročajo prav posebno umik tujega kapitala iz nemškega gospodarstva ter povečavajo nezaposlenost in gospodarsko krizo. Z druge strani se vidi vedno bolj jasno, da utegne samo mirno mednarodno sodelovanje omogočiti, da se polagoma reši kriza. Naj mine gotova daljša doba izkušenj, naj se vidi, da je nacionalistični ropot samo grobišče praznih, sejmarskih besed, in potem se bo morda nudila prilika, da se z novimi volitvami storjena pogreška popravi. Demokratski sistem ima svoje resne sovražnike, v njem je mogoče, da na veliko škodo države in družbe, v izredno težkih razmerah kaka puhoglavna demagogija, zlasti kadar je demokracija mlada, postane tako močna, da zmede normalno življenje države in družbe. Ali demokracija tudi zna ozdraviti te bolesi. Vsak tak fašistični uspeh je kratkotrajen. Ako se dogodi, se takoj pokaže, da so velike besede samo velika laž in po uspehu pride polom.

Nemška socialna demokracija zagovarja predvsem nujno pomirjenje tudi v notranjem življenju Nemčije kakor tudi v mednarodnih odnošjih. S tem omogoča, da ob-

Zopet rudniška katastrofa v Nemčiji.

Morda zopet 100 smrtnih žrtev.

V Maybachu pri Sulzbachu v Saarbrückenskem revirju je nastala rudniška katastrofa ob eksploziji treskavih plinov. Eksplozija je nastala v četrtem rovu.

Skoro gotovo je vnela treskave pline benzolska lokomotiva, ki je eksplodirala.

Večje število rudarjev je zasutih v rovih, tako da utegne povzročiti ta katastrofa do 90 človeških žrtev.

V ponedeljek je v rudniku še vedno razsajal požar. Ob času eksplozije je bilo v rudniku nad 1100 rudarjev. Rešili so jih 1000. Skupno je smrtnih žrtev 91 z onimi, ki so umrli na posledičnih nezgode v bolnici. V rovu je še zasutih 20 rudarjev. Reševanje je otežkočeno po vročini od požara. Smrtne žrtve so večinoma dobesedno zgorele, tako da ne bo mogoče ugotoviti njih identitete.

Egipt je dobil oktroirano ustavo.

Krvave demonstracije znak ljudske nezadovoljnosti.

Egiptovski kralj Fuad je oktroiral Egiptu novo ustavo. Ob razglasitvi ustave je prišlo do krvavih demonstracij zlasti v Kairu. Nova ustava ni parlamentarna. Kralj je hotel s tem ukrepom zadržati politične boje naprednejših strank.

Nova ustava določa sicer dve zbornici. V gospodarsko zbornico bo imenoval kralj dve tretjini članov. Parlament bo voljen v indirektnih volitvah (po volilnih možeh). Volili bodo samo moški davkoplačevalci, stari vsaj 25 let. Poslanci bodo morali živeti vsi v Kairu. — Vlada pravi k svoji novi ustavi, da je parlament mogoč samo v državah z visoko kulturo in staro politično vzgojo.

Novi egiptovski parlamentarizem je samo formalen in ne bo imel prav nikakršnega vpliva na vladno politiko.

Angleško delavsko časopisje odločno pobija Fuadovo politiko, dočim slave angleški konservativci Fuada kot velikega državnika. — To pove vse.

Kitajske »rdeče čete« se zopet gibljejo. Kakor poročajo iz Kine, je tretji in četrti zbor »rdečih čet« napadel neko mesto v provinci Kiansi, porazil vladne čete in poklal skupno 60.000 prebivalcev.

stoja od parlamenta odvisna vlada. To pomirjevanje duhov bo vplivalo blagodejno. Zlasti bo vplivalo blagodejno na delavce. Oživel bo gospodarstvo z utrditvijo stabilnosti tudi v državnem organizmu in delu. Potem bodo oni delavci, ki so šli s komunisti, jasno videli, da bi jih bila komunistična taktika izročila kot navadno orožje divjim nacionalistom, ki žele počestne poboje in desorganizacijo države; videli bodo, da ob taki taktiki ne morejo priti do delavske diktature, nego le do diktature stare cesarske monarhije, kateri bi bil prvi korak razdreti vse osnove varnosti in možnosti razvoja delavskih množic v Nemčiji. Zaraditega se bo nedvomno izvršilo novo združevanje duhov okoli socialne demokracije in okoli meščanskih demokratskih strank ter se s tem ustvarila možnost tudi za boljši in pametnejši nemški državni zbor. Za danes je politika nemškega socializma tako v Avstriji kakor v Nemčiji usmerjena na to, da brani demokracijo pred prevratnimi silami ter s tem reši svetovni mir. Ta politika že danes kaže vrlo dobre rezultate.

(Po članku dr. Ž. Topalovića v »Radniških novinah«.)

Nadaljevalna agrarna konferenca v Bukarešti.

Sklepi konference.

Te dni se je vršila nova konferenca v Bukarešti, na kateri so agrarci razpravljali o nameravanem bloku. Konferenca dalekosežnega pozitivnega uspeha ni imela, pač pa je bil izdelan statut za sodelovanje osmih držav, ki so zborovale že v Varšavi. Konferenca je napravila naslednje sklepe, ki se predložijo državam in se bodo smatrali za sprejete, ko jih države odobro:

1. Sprejetje statuta stalnega odbora za kmetijska proučavanja, kateremu bo naloga, da vzdržuje zveze med državami, ki so sodelovale na konferenci, da se briga za izvršitev sklepov, sprejetih na konferenci, da spravi v sklad te sklepe z odredbami tehnične komisije, da predlaga vladam svoje predloge, da vpliva na enako držanje držav, ki so se udeležile konference, na mednarodnem polju, da določi datum, kdaj naj se vršijo kmetijske konference, da sestavlja dnevni red teh konference in vodi brigo za predstavnike zainteresiranih vlad. Romuniji se nalaga, da se briga za formalnosti uveljavitve statuta stalnega odbora za kmetijska proučavanja in da skliče prvo sejo tega odbora. **Konferenca se zahvaljuje poljski vladi, ki je prva predlagala ustanovitev stalnega odbora in njegov statut.**

2. Izmenjava statističnih podatkov o pridelkih, uvozu in izvozu kmetijskih pridelkov, kar je treba urediti na način, kakor je to predložila Poljska.

3. To vprašanje morajo proučiti nacionalni organi vseh zainteresiranih držav, prej ko izdela konferenca skupen projekt o tem vprašanju. Konferenca prosi poljsko vlado, da pošlje organom držav, ki so sodelovale v Varšavi, poročilo s potrebnimi elementi za proučavanje kreditnih problemov in da skliče v preje odrejenem roku komisijo strokovnjakov, da sklepe izvrši.

4. Na podlagi rezultatov varšavske konference je tudi konferenca v Bukarešti posebno zainteresirana na osnovanju posebnega zavoda v izvoznih državah, da bi se na ta način mogla dovesti v sklad trgovina enako kakor je to že urejeno v Poljski in Jugoslaviji.

5. Konferenca prosi poljsko delegacijo, da pošlje udeleženi vladam načrt mednarodne konvencije o ukinitvi premij za izvoz gotovih pridelkov in da pošlje projekt te konvencije Društvu narodov.

6. Konferenca priporoča stalnemu odboru za proučavanje kmetijskih vprašanj, da pristopi bilateriranju veterinarskih konvencij med državami, ki so se udeležile konference in da za to konvencijo izdela skupen načrt, prej ko odbor Društva narodov izdela načrt splošne mednarodne konvencije.

7. Da prouči vprašanja glede podpisa in ratifikacije konvencije o trgovini, sklenjene v Ženevi marca t. l.

8. Konferenca pozdravlja mednarodni kmetijski zavod zato, ker je sklicana konferenca za proučavanje vprašanja trgovine pšenice šele leta 1932 ali 1933. Konferenca pozdravlja sklep o izmenjavi misli med evropskimi uvozniki in izvozniki državami, ki bi se morala vršiti na konferenci meseca decembra. Konferenca tudi misli, da na omenjeni konferenci ne bi sodelovale samo evropske, temveč vse države, ker bi samo to dalo zadovoljujoče rezultate.

Širite naš list!

Kongres Internacionalne transportne federacije.

Zborovalna dvorana v Caxton-Hall-u v Londonu nudi močno zanimivo sliko: Delegati vseh dežel sveta, vseh kontinentov, sedijo okrog miz pred vsako skupino stoji na mizi rdeča zastavica s črnim napisom I. T. F. in z zlatim napisom države, katero zastopajo posamezni delegati. Tudi Jugoslavija je zastopana. Naš delegat zastopa »Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije« in »Savez pomorskih radnika Jugoslavije«. Prvič so zastopani na I. T. F.-kongresu zastopniki Japonske, Kitajske in Indije, kar prav posebno povdara internacionalizem, odnosno internacionalizem kongresa. Celotna afriške kolonije so po urojenih samih zastopane. Ne manjka Avstralija, ne manjka Amerika... vse je tukaj! Celotna Italija ima svojega zastopnika — emigranta. Italijanski železničarji, člani ilegalnih strokovnih organizacij, niso pozabili na tradicije italijanskih borcev za svobodo in pravico, niso se zblali knute in svinca v hrbet. Oni so člani, rastejo... Tako se v fašistični organizaciji ilegalno vzgaja nov naraščaj v tradicijah stare so-

Revolucija v Braziliji.

Vojaška diktatura.

Revolucija v Braziliji se je razvila v prilog revolucionarjev. Po vrsti so se vršile revolucije v južni Ameriki v Boliviji, Peruju, Argentini in končno še v Braziliji.

Brazilija je največja južnoameriška republika, ki obstoji iz 20 zveznih držav in ima nad 35 milijonov prebivalcev.

Braziliska revolucija je izbruhnila prvotno v treh državah, na skrajnem jugu v Rio de Grande do Sul, v sredini v Minas Geraes, ki je gospodarsko najmočnejša, in na severu. Upor so vodili generali, ki so izneverili čete vladi. Vlada se je uprla in se je pričela krvava meščanska vojna. Nenadoma pa se je uprla tudi garnizija v Rio de Janeiro, ki je prisilila predsednika Washingtona Louiza, da je odstopil oziroma ga je internirala. S tem je bil dosežen namen revolucije.

Revolucije v južni Ameriki so jako lahko izvedljive, ker ni razvitih političnih strank. Kdor napravi ugodno razpoloženje med prebivalstvom, tisti je zmagovalec. Te revolucije bi se dale primerjati nekakim volitvam in le redko pride do dolgotrajnejših bojev pri takih političnih revolucijah.

Za naslednika predsednika je bil že izvoljen Prestos, ki bi moral v nekaj tednih nastopiti mesto. Uporniki so pa urdili, da je nesposoben človek in bi bil le orodje dosedanjega predsednika.

Boj proti krizi v Nemčiji.

Zahteve socijalnih demokratov.

Čim večja je beda, tem ugodnejša je konjunktura za najrazličnejše mazače, ki v svoji nevednosti ne vedo, da kapitalistične metode gospodarstva povzročajo v gotovih dobah gospodarske krize ter hočejo s splošnimi recepti ozdraviti gospodarstvo. Proti tem demagoogom in fantomom mora socijalna demokracija kot zastopnica delavskega razreda v spoznanju gospodarske resnice prav energično zahtevati mere, ki sicer ne odpravijo gospodarske krize namah, ki pa olajšajo nje odpravo in predvsem preprečijo naraščajočo nezaposlenost in ubožanje ljudskih množic.

Protijniževanju mezd!

Ne le narodni socijalisti s svojimi smešnimi neizvedljivimi zahtevami po razlastitvi bančnih in borznih knezov, marveč tudi merodajne skupne nemškega podjetništva porabljajo generalni recept, da je treba znižati mezde. Proti temu splošnemu receptu podjetnikov se bore sedaj berlinski kovinarji. Borba ima pomen za vsa Nemčijo.

Znižanje mezd, če se prej niso temeljito znižale tudi cene potrebščinam za življenje, ki torej realno mezdo prebivalstva znižujejo, poslabšujejo tudi domači trg za industrijske izdelke, ki se do tretjih četrtin prodajajo doma.

Recept zniževanja mezd pomeni poslabšanje delavskega življenja in nevarnost, da nezaposlenost še bolj naraste.

Prva zahteva socijalne demokracije je, da ob enem s strokovnimi organizacijami za-

postranski vzrok revolucije je bila tudi gospodarska kriza. Prizadejeti so bili zlasti producenti, ali kljub temu, da je blago zaostajalo, so cene naraščale in vse nezadovoljstvo je olajšalo generalsko borbo proti vladi.

Začasni program začasne nove vlade generala de Castro je: razpust kongresa in skupščin posameznih držav, sklicanje konstituante, proučitev verskih vprašanj, ureditev uvoza in izvoza, izenačenje davkov, sklicanje nacionalnega kongresa, v katerem bo zastopana vsaka država s 13 zastopniki.

Politika je naperjena tudi proti severoameriškemu gospodarskemu vplivu v Braziliji.

Revolucija se more smatrati za zaključeno.

Revolucionarno gibanje na Španskem.

Priprave za organiziran prevrat.

Španska socialistična stranka in splošna delavska unija kakor tudi radikalne delavske organizacije, zlasti v Kataloniji, so sklenile dogovor glede skupnega nastopanja. Prevratno gibanje naj prične s splošno stavko, ki se ji bodo pridružili tudi pošta, telegraf in železnice. Nekateri vojaški polki so obljubili v tem boju nevtralnost.

mokracija zahteva, da se zasilne odredbe zakonito sklenejo, ne pa odpravijo. Najti se mora dalje, ker je kriza nezaposlenosti že predolga, da delavci dobe zopet delo. Dodeljevati se mora pravično prilika za delo.

Splošna nemška Zveza strokovnih organizacij in državnozborna soc. dem. frakcija zahtevati štiriinštirideseturni tedenski delovnik in obvezo, da se zaposli nove delavske sile. Uvesti se mora prislilno posredovanje dela in zglaševanje prostih službenih mest pri posredovalnicah mora biti obvezno. — Omejiti je nadure s posebnimi določbami ter se porabljati za izravnavo mezd nepotrebni podporni pomočki.

Pri mezdah se naj vračunavajo drugi dohodki kakor penzije itd.

Vemo, da bi uvedba 40 urnega tedna, zlasti, če se uvede petdnevni teden, ne zagotavljala po vseh panogah novih delovnih sil. V praksi je namreč pravično dodelitev dela težavna. Vemo tudi, da taka uredba zahteva nekaj žrtve onih, ki so zaposleni. Toda ob veliki bedi ko bi morda pol ali do enega milijona nezaposlenih delavcev lahko zaposlili, je to potrebna žrtev, da se polagoma izboljša splošni položaj.

V svrhu izobrazbe mladostnih delavcev zahteva soc. dem. predlog zakonito uredbo (predlog) za razširjenje šolske obveznosti in pripomoč za strokovno izobrazbo.

Delavstvo se ne zanaša na obljube in fantazije. Poznati je treba kapitalistično ustrojstvo in v vztrajnem boju izvojevati na realni podlagi in z železno voljo ter jasnim razumom borbo proti krizi. Z mazaškimi recepti in obljubami o neki tretji ali četrti državi ustvarjamo lahko nekaj časa nejasnost, zamaglenost, ne moremo pa naroda, ki kliče po delu in kruhu, nasititi.

Poverjenikom „Cankarjeve družbe“.

V kratkem se bodo začele razpošiljati knjige Cankarjeve družbe.

Vsakemu poverjeniku bomo za člana, ki jih je nabral, poslali knjige skupno. Poleg bo priložen seznam njegovih članov in bloki za nabiranje članov.

Pri razdelitvi knjig poberite že ob enem članarino za prihodnje leto. Če člani navadite, da bodo pri prejemu knjig plačali članarino kar za prihodnje leto, je prihranjenega mnogo dela in tudi članstvo se poveča. Letošnje knjige so lep dokaz, da se izplača biti član »Cankarjeve družbe« in da se članarina 20 Din bogato obrestuje.

Vsak član ima pri prejemu knjig plačati stroške, ki so nastali pri pošiljavi knjig. Koliko, Vam bo sporočeno ob enem s prejemom knjig. Poverjenik, ki pa pride sam po knjige, pobere samo stroške, ki jih je imel s prepeljavo ali prenosom knjig.

Poverjeniki, zasučite rokave in naj pri razdajanju knjig vsak, ki prejme knjige, že takoj plača za prihodnje leto. Če ni drugače, vsaj prvi obrok naj plača.

Pokažimo, hlapci Jerneji, da smo silni in močni.

ODBOR
Cankarjeve družbe.

branjuje znižanje plač, preden so se cene v vseh področjih v zadostni meri znižale.

Pritisk na cene!

Socijalna demokracija zahteva, da se porabijo vsi politični pomočki v svrhu znižanja cen predvsem tam, kjer se cene umetno vzdržujejo visoko. To je povsod tam, kjer so cene vezane po raznih kartelih ali z drugačnimi dogovori potom zadrž. Vlada ima zakonito možnost, samo, da tega vpliva pod pritiskom kartelov ne izvaja in se še celo sama postavlja na njih stališče. Socijalno-demokratska frakcija je tudi predlagala: da je te nedostatke odpraviti z razveljavitvenim dogovorom o cenah, znižati carine ali izvajati strožjo kontrolo nad karteli.

Predvsem je treba olajšati tudi z odpravo carine na potrebščine ubožnejšega prebivalstva. Zato zahteva socijalna demokracija takoj odpravo carine na uvoz zmrzlega mesa zaradi preskrbe manj imovitega prebivalstva.

Zaposlite nezaposlene!

Storiti se mora, kar je mogoče. Poleg znižanja cen je potreba tudi zabraniti vedno večje davčne goljufije in nalaganje kapitala v inozemstvu. Kriza ne bo minila v par tednih ali mesecih; tega si ne domišljujemo, ker je posledica kapitalističnega gospodarskega sistema. Zato je potrebno, da se ukrene nekaj proti najhujšemu zlu nezaposlenosti.

Predvsem mora ostati zavarovanje za nezaposlene in se izpopolniti. Socijalna de-

cialistične šole. Niso moglo poslati delegata iz Italije, a pooblastili so bivšega železničarja emigranta Sardinija, da jih zastopa. Je pač tako: Organizacij, ki so internacionalne, interkontinentalne, ki so razprostrte po vsem svetu, ki so zrastle naravno po neki zgodovinski nujnosti — ki jih nihče ni umetno ustvarjal — ne more nihče zatreti... Zakaj mi smo eno telo... In vsaka reakcija je le počasna bolezen, katero bo vsako zdravo telo prebolelo! Italija je mogoče najboljši primer za to! Italija je danes kljub vsemu na kongresu zastopana.

Na kongresu zastopa približno 2 in pol milijona članov 185 delegatov 59 organizacij iz 27 različnih držav. Poleg tega je 14 gostov raznih drugih strokovnih organizacij, 32 gostov raznih drugih delavskih organizacij, zastopnik angleške vlade, zastopnik delavske stranke (Macdonald je kongres brzojavno pozdravil), zastopnik največjega delavskega lista nas vetu »The Daily Herald« itd. Pozabiti ne smem na zastopnika mednarodnega urada dela, ki je posebno navdušeno pozdravil naš kongres, povdarjajoč, da je tudi on sam zrastle iz strokovnega pokreta, povdarjajoč, da bo kljub svojemu po-

ložaju v mednarodnem uradu dela ostal strokovnemu pokretu aktivno zvest!

Internacionala je stara komaj deset let, je takorekoč na početku svojega razvoja in ji je doslej uspelo pod svojim okriljem združiti okrog 2½ milijona članov (čez 1,300.000 železničarjev). V poslednji poslovni dobi se je članstvo internacionalne pomnožilo za približno četrto milijona. I. T. F. je edina internacionalna organizacija, kateri je uspelo združiti pod svojim okriljem nad 200.000 delavcev in nameščencev, ki ne pripadajo rasi belcev, torej edina mednarodna organizacija, ki si je znala tudi med brati in sodrugih drugih ras priboriti zaupanje.

Kongres poteka v najlepšem redu brez vsakršnih nesoglasij. Ocena dveletne delovne dobe centrale I. T. F. je sicer stroga, odkritosrčna, a kljub vsej strogosti soglasno priznava ogromno delo mednarodnega sekretarijata I. T. F.

Nas bo menda baš sedaj, ko je problem Indije tako pereč, zanimala izjava Indijca, delegata Dand-a, ki je mimo drugega rekel: »Richard Keaplina je izrekel veliko besedo, da je zahod zahod, da bo vzhod ostal vzhod in da ne bo nikdar no-

bene vezi med njima... Richard Keaplina pač ni računal z I. T. F.... Indijski proletarijat je ponosen, da se more skupaj z brati drugih ras boriti ramo ob ramo proti mednarodnemu kapitalizmu, ki je danes mednarodno tako močno zvezan, tako močan, da se bomo mogli težko proti njemu uspešno boriti, če nam ne bo uspelo organizirati vseh 100% delavcev.«

Japonec Moyi, prvi japonski delegat delavske organizacije, ki se je včlanila v strokovni internacionali, izjavlja, da je ponosen, ker mu je zgodovina dodelila vlogo prvega delavskega zastopnika na tem mednarodnem delavskem kongresu. Predaleč bi prišel, če bi hotel navajati izjave vseh mnogih delegatov. Povdarim naj le, da gledajo vsi delegati z zaupanjem v bodočnost vsega delavskega razreda. Hkratu pa povdarjajo vsi brez izjeme, da se male organizacije ne smejo zanašati izključno le na internacionalo, marveč morajo jačati svoje organizacije, ki tvorijo dejansko silo internacionalo! Čim močnejše bodo organizacije v posameznih deželah (= nacionalne organizacije), tem močnejša bo internacionala.

(Konec prihodnjic.)

Doma in po svetu.

Slavospevi o živahnem razvoju stavbstva so v slovenskem časopisu tako pogosti, da mora čitatelj misliti, da smo sijajno preskrbljeni s stanovanji in da nikjer ne najdeš več siromašnih stanovanjskih barak ali iz desk zbitih šotorov. Pri nas so same besede. Stanovanja pa, kolikor jih je, so draga, tesna in malo primerna. Cena za sobo in kuhinjo 500 do 800 Din mesečno. To je običajna cena. — Poročali smo že, kako gradi dunajska občina stanovanjske hiše. Nedavno je izročila dunajska občina stanovanjsko hišo svojemu namenu, ki je ravno en kilometer dolga ter je v njej 1400 moderno in higijenično urejenih delavskih stanovanj, v kateri bo imelo prostora 5000 najemnikov. Stavba obsega 156.000 kvadratnih metrov prostora. Delavsko stanovanje je v tej hiši z dvema sobama, kuhinjo in kopalnico ter ostalimi potrebnimi prostori, velja mesečno sorazmerno z višino nadstropja od 200 do 300 dinarjev. (Pri nas bi tako stanovanje veljalo od 800 do 1200 Din.) Dunajska občina je pod vodstvom socialnih demokratov zgradila doslej 60.000 takih stanovanj, ki so namenjena za delavce, ki nimajo stanovanj.

Industrijska banka. V Beogradu nameravajo osnovati industrijsko banko, ki bo imela začetni kapital 150 milijonov dinarjev in se sme povišati do ene milijarde. Banka bo zasnovana po vzoru agrarne banke.

V zagrebški davčni upravi so odkrili veliko poneverbo, ki datira že za več let nazaj. Dosedaj ugotovljeni primanjkljaj znaša 8 milijonov dinarjev. Defraudant je davčni uradnik Bogoslav Petanjek, ki je zbežal v inozemstvo. Za njim je izdana tiralica.

Dolenjski požigalec aretiran. Po Gorenjskem in Dolenjskem so se ponavljali požari kmetijskih poslopjij že lani in letos. V petek dne 17. okt. so v krški okolici nastali en večer kar trije požari, najprej v Obrečicah, dve uri pozneje v Jermanovem vrhu in zopet dve uri pozneje v Stari Bučki. Dne 23. tm. pa je bil kot osumljenec požiga aretiran 52 letni Franc Hočevar, ki je požig priznal. Sum je zbudil s tem, ker se je na dan požara poslavil od svojih znancev, češ, da ga ne bodo več videli. Nameraval je baje skočiti v Krko in se vtopiti. Požar pri vseh treh posestnikih je zanetil iz sovraštva. Eno posestvo je popolnoma pogorelo. Ta požigalec pa s požigi na Gorenjskem ni v zvezi. — Tako pravijo poročila. Za nas pa nastane vprašanje, kako je mogel priti 52 letni možakar na misel požiga? Ali ni bil pri zdravi pameti? Ali so ga socialne razmere pritirale do takega zavratnega dejanja proti svojemu bližnjemu, proti blagu tamošnjih posestnikov? O tem poročila ne govorijo. Morda bo sodna obravnava pokazala pravo sliko.

Eksekutivi socialistične in strokovne internacionale zborujeta 29. t. m. v Kölnu. Razpravljalo se bo zlasti o političnem položaju v srednji Evropi, z ozirom na fašistično reakcijo, predvsem v Avstriji in Poljski.

Avstrijski pravosodni minister tepta ustavo. Avstrijski justični minister heimwehrovec dr. Hueber je glasom dunajskih listov imel volilni govor na Dunaju. Rekel je, da so ljudje, katerim se pretaka azijska kri po žilah in da se teh ne sme pustiti, da bi vladali, ker so manj vredni. Boj velja levici, rdečim! Torej socialisti imajo azijsko kri v svojih žilah in vsled tega ne smejo biti pripuščeni k vladnemu krmilu. Med tem pa v avstrijski ustavi stoji, da so vsi državljani pred zakonom enaki! Sicer pa je stvar sama na sebi smešna, kajti Heimwehrovecem se ravno tako pretaka azijska kri po žilah kot stotisočim socialistov, saj se je baje prvi človek narodil v Aziji. Sicer pa je to stvar avstrijskih socialistov, ki bodo s svojim ministrom že sami obračunali.

V Grazu je imel Schoberjev blok v petek zvečer volilni shod, ki so ga pa heimwehrovci in nacionalni socialisti razbili. Pri tej priliki je prišlo do divjih ekscesov, ki jih je policija z velikim trudom zadržala. Več ljudi je bilo ranjenih. Predsednik shoda, velenec dr. Hampel, je zavpil v dvorano: »Ušivci, zakaj pa socialističnih shodov ne upate razbijati? Ker se bojite batin!«

Tudi dunajski komunisti so priredili v četrtek gladovno demonstracijo po Ringu, pri kateri je bilo pa več policistov kakor pa brezposelnih.

Vsi so pripravljani doprinesiti »žrtve«. Časopisi poročajo, da je sedaj tudi Hindenburg sledil lepe-mu zgledu nemških ministrov, ki so se izrekli za to, da si pustijo svojo ministrsko plačo reducirati za 20%

v korist države. Izjavil je, da tudi on pusti 90 odstotkov svoje plače v prid državi. Nimamo sicer pri rokah statistike, kako visoke plače imajo ministri v Nemčiji in predsednik republike Hindenburg, vendar pa upamo, da jim še vedno ostane eksistenčni minimum. Sicer pa je pri tem nekoliko politike, ker se hoče stotisočim delavcem plače znižati, da si iste ne dajo primerjati onim ministrom in predsedniku Hindenburga.

Levičarski preokret v Prusiji. Za socialnim demokratom Severingom, ki je prevzel prusko notranje ministrstvo, je imenovan socialni demokrat Grzesinsky ponovno za predsednika pruske policije. Dosedanji policijski predsednik Zörgiebel je prevzel vladno predsedstvo v Westfaliji. To pomeni odločni republikansko-demokratski afront pruske vlade proti pučizmu nacionalnega socijalizma in komunizma.

Nemški komunisti nameravajo prirediti velik gladovni pohod (Hungermarsch) v Dortmund, za katerega hočejo pridobiti najmanj 100.000 brezposelnih, ki jih je točasno v Nemčiji že 3 milijone.

Pilsudski se boji, da bi inozemstvo zvedelo o razmerah, ki vladajo v Poljski, zato je dal poročevalca nekega kanadskega časopisa, ki se je nahajal na informacijskem potovanju, kratkoma zapreti. Ker pa je dotični gospod angleški državljan, bo imelo to še neprijetne posledice.

Eno milijardo čehoslovaških kron za šole. V proračunskem odseku čehoslovaškega državnega zbora je poročal referent, poslanec dr. Maček, da proračun za narodno prosveto v čehoslovaški republiki za prihodnje leto prvič presega 1 milijardo čehoslovaških kron. Na neke ugovore s strani nemških poslancev je referent odgovoril, da se nahaja zahteva, da spada vsak češki otrok v češko šolo, izven vsake debate, iz česar pa logično tudi sledi, da spada vsak nemški otrok v nemško šolo. Vsak otrok se mora vzgajati in izobraževati v svojem materinem jeziku. Kakor smo proti germaniziranju Čehoslovakov, tako moramo biti tudi proti čehiziranju Nemcev. Naši nacionalisti, ki se tako radi sklicujejo na Čehe, naj bi jih posnemali tudi v tem oziru.

Zopet krič v madžarskem parlamentu. Zbornica se je po štirimesečnem prekinjenju svojega delovanja zopet sestala in že je ministrski predsednik grof Bethlen predlagal, da se naj odgodi do prihodnjega ponedeljka. Meščanska opozicija in socialisti so prišli strnjeni v zbornico. Takoj po otvoritvi je nastal silen krič. Bethlen je opravičeval potrebo nadaljnje odgoditve parlamenta ter najavil zakonski predlog vlade o provedbi stroge štednje v državni upravi. Nadalje je Bethlen izjavil, da so govornice o predstoječem državnem konkurzu bajka. Poslanci bodo imeli priliko, razpravljati o gospodarski krizi, finančnem položaju in o brezposelnosti.

Nameravan atentat na kralja Karla. V Rumuniji so odkrili nameravan bombni atentat na kralja Karla v kraljevi palači. Podatke o atentatu so našli v stanovanju ing. Mette. Izvršiti so nameravali atentat ob otvoritvi parlamenta.

Špijska afera v Rumuniji so se razvile v pravi škandal. Delovalo je v korist sovjetske Rusije šest špijskih celic, ki druga za drugo niso vedle. V afero je zapletenih cela vrsta visokih stojišč oseb. Dosedaj je poleg več drugih oseb bil aretiran neki general in policijski šef Pepesco.

Grozeča lakota v Rusiji. Rusija je domovina lakote, čeprav je ena najbogatejših žitnic sveta, ker so transportni pomočki silno pomanjkljivi. V Rusiji so še vedno uvedene krušne karte. Komisariat je tudi sklenil, da se delavstvo ne sme samovoljno seliti iz kraja v kraj. To se je zgodilo zaradi tega, ker delavstvo brez organiziranega trga za delo preveč sili v udobnejše kraje ter s tem otežkoča zaposlovanje prebi-

valstva po posameznih krajih. Meščansko časopisje pravi, da je lakoti kriv ruski dumping, kar pa ni res. V Rusiji se vsako leto ponavljajo vremenske katastrofe, ki opustošijo ogromna polja, drugi deli ruske zemlje so pa pustili ali primerni le za skromno obdelovanje. In ker so prometna sredstva, ki bi zahtevala ogromne nerentabilne investicije, popolnoma nezadostna, se bo v veliki Rusiji še dolgo časa ponavljala lakota leto za letom.

Čangkajšek se je pokristjanil. Nacionalistični diktator v Nankingu, Čangkajšek, je prestopil v krščansko vero, k ameriški sekci metodistov. To je storil gotovo radi politike, da bi si s tem še bolj zsigural pomoč Angležev in Amerikancev. Dvomljivo je pa, če si bo s tem korakom zagotovil simpatije Kitajcev, ki sovražijo vse, kar izvira od belokožcev. Krst je staro sredstvo konjunkturistov.

Magnetični žarki — najnovejša iznajdba epohalnega pomena. Saška deželna vlada je v soboto preizkušala neko iznajdbo pod imenom: »magnetični žarki«, s katerimi se lahko na daljavo ustavi vse motorje, ki uporabljajo elektromagnete. To se je baje tudi obneslo. Na neki cesti so se sočasno ustavili vsi avtomobili in jih niso mogli šoferji spraviti v pogon, dokler niso magnetičnih žarkov prekinili.

Papež dobi vilo v Karlovih varih. Nuncijatura v Karlovih varih zgradi lepo vilo, ki bo po poročilih listov bivališče papeža, ko pride v Karlove vane. Iz kakšnega fonda bodo zidali to palačo, nihče ne ve, ker Vatikan o milijonih in milijardah denarja, ki ga prejema iz vseh delov sveta, ne polaga računa.

V severni Sibiriji, na polotoku Kola in ob Belem morju, so odkrili velika ležišča raznih rud. Sovjetske oblasti izdelujejo načrte za izkoriščanje novih rudnikov. Ob izlivu reke Jenisei bodo zgradili veliko pristanišče.

Pljučna kuga v osrednji Kitajski. Iz Kine poročajo, da je v notranjih kitajskih provincah izbruhnila katastrofalna pljučna kuga, ki uničuje cele naselbine. V mnogih krajih je ostalo komaj 3 do 4 odstotke prebivalcev pri življenju. Borbo proti tej kugi otežkujejo zlasti strašne nehigijenske razmere v teh krajih in splošno pomanjkanje zdravnikov in zdravil.

Z električno strujo ograjen vinograd. V Oberwarthu je posestnik Samuel Koch ogradel svoj vinograd z žico, katero je zvezal z dinamom in na ta način elektriziral vse omrežje. Zgodilo se je, da sta se dva 17 letna fanta žice dotaknila in ju je struja skoro ubila. Oba sta postala nezavestna in dobila znatne opekline. Proti Kochu je uvedlo državno pravdnitvo kazensko postopanje. Zasebna lastnina je sveta!

Leteči človek. Nek italijanski letalec je izumil aparat, s katerim bo lahko vsak človek letal po zraku. Aparat ima obliko malega dvokrilega letala, ki meri v širino razprostrt 6 m in tehta 30 kilogramov. Priveže se na hrbet. Poskusni poleti so se vršili s 60 km na uro. Aparatu je priključeno tudi posebno padalo za slučaj nevarnosti. Dal ga bo patentirati v vseh državah.

Zopet nov načrt za polet v vse-mirje. Znana tvornica letal v Dessau v Nemčiji se bavi z načrtom zgradbe letala, s katerim bi se moglo poleteti v višino 11.000 metrov in ki bi imelo hitrost 800km na uro.

Dva gimnazijca hotela umoriti svojega razrednika. V Višavi pri Brnu sta hotela dva 15-letna gimnazijca umoriti svojega razrednika. V to svrhu sta prišla našeljena v stanovanje profesorja dr. Pinoša, ki je šel na trkanje sam odpreti vrata. Komaj je odprl vrata, že sta ga pričela bitti s palicami, tako da je profesor takoj padel v nezavest. K sreči je vik in krik privabil profesorjevo soprogo, ki je začela klicati na pomagaje. Napadalca so prijeli in ugotovili, da sta bila to dijaka napa-

Železničarski vestnik.

(USZJ) **Deputacija Ujedinjenega Saveza Železničarjev v Beogradu.** V petek, dne 24. oktobra 1930, se je mudila v Beogradu tročlanska deputacija Ujedinjenega Saveza Železničarjev, ki je predložila v Ministarstvu Saobračaja predstavke radi **takojšnjega izplačila difference delavcem,** ker Generalna direkcija do danes še ni nakazala ljubljanski direkciji za izplačilo potrebnega kredita. Generalna direkcija bo sedaj izplačilo diferenc pospešila, da bodo končnoveljavno enkrat tudi delavci prišli do svojega denarja. Deputacija je nadalje predložila še spomenice radi povrnitve stopenj onim, ki so bili letos degradirani v prvo stopnjo osnovne plače ter radi vštetja službenih let za napredovanje in penzijo. Enako je bila predložena posebna spomenica radi spremembe zakona in tretja spomenica radi odobritve izplačila že odtegnjene 20 odstotne eksekutivne doklade za čas od 1. aprila do 1. avgusta 1930. Slične predstavke je deputacija oddala tudi v **predsedništvu vlade** in je bila sprejeta tudi pri **predsedniku Državnega sveta,** kjer je predložila motivirane predstavke radi onih, ki so bili v letu 1926 ali kasneje nastavljeni v višje stopnje osnovne plače in nato pomaknjeni nazaj. Deputacija je prosila, da bi Državni svet to vprašanje ponovno rešaval v splošni seji, ker je zakon tozadevno nejasen.

(USZJ) **Amortizacijska tabela posojil za zgradbo stanovanjskih hiš pri Gospodarski poslovalnici.** Ker železničarji v večjem vlagajo prošnjne za odobritev 4 odstotnega posojila iz fonda Gospodarske poslovalnice za zidavo stanovanjskih hiš proti dolgotrajni amortizaciji, pa ne znajo preračunati, koliko bodo morali plačevati letno na račun dolga, da v določenem roku odplačajo svoj dolg, objavljamo amortizacijsko tabelo za ta posojila. Kdor si izposodi Din 50.000, bo moral plačevati naslednje zneske, da bo odplačal svoj dolg z obrestmi vred:

Poravnava dolga v letih	Mora plačevati mesečno Din	ali letno Din
10	514.—	6.160.—
11	476.—	5.710.—
12	444.—	5.325.—
13	417.—	5.005.—
14	395.—	4.735.—
15	375.—	4.495.—
16	358.—	4.290.—
17	343.—	4.110.—
18	329.—	3.945.—
19	317.—	3.805.—
20	306.—	3.675.—

Za poravnavo posojila v znesku Din 60.000.—, pa bi moral plačevati mesečno, odnosno leto, naslednje zneske:

Poravnava dolga v letih	Mora plačevati mesečno Din	ali letno Din
10	616.—	7.392.—
11	571.—	6.852.—
12	533.—	6.390.—
13	500.—	6.000.—
14	474.—	5.682.—
15	450.—	5.394.—
16	429.—	5.148.—
17	411.—	4.932.—
18	395.—	4.734.—
19	380.—	4.560.—
20	367.—	4.410.—

Torej, če si n. pr. kdo izposodi Din 60.000.— za hišo in hoče ta dolg amortizirati z obrestmi vred (po 4 odstotke) v n. pr. 15 letih, mora plačevati mesečno po Din 450.—

denega profesorja, Franc Bracher in Karol Sterba. Napadalca sta bila oborožena z noži in sta nosila s seboj steklenico žveplene kisline. Pri zaslišanju sta priznala, da sta imela namen profesorja umoriti, češ, da je on kriv, da sta dobila slab red. Nadalje sta izpovedala, da je neka tajna zveza, pod imenom Quinta, obsodila profesorja na smrt in da sta ona dva bila izžrebana, da ga umorita. — Napada, ki sta ga izvršila omenjena dijaka na svojega profesorja, ne bo nihče odobraval, toda nehoti se pa vendarle vsiljuje vprašanje, ali napadeni profesor res ni dal nikakega povoda zato, da ga njegovi dijaki smrtno sovražijo?

Ljubljana.

Shod v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice se v nedeljo ni mogel vršiti, ker je imel vlak nad pet ur zamude in dr. Ž. Topalović, ki je imel poročati o temi »gospodarska kriza in delavstvo«, ni mogel pravočasno prispeti. Zaradi tega se je napovedani shod preložil na večerjšnji torek ob pol 7. uri zvečer.

Maribor.

Kaj je z znižanjem cene kruhu?
Te dni smo čitali, da so v Zagrebu znižali cene kruhu za 50 para za kilogram. Potem so listi tudi poročali, da je neki pek v Dubrovniku znižal ceno kruhu kar za cel dinar pri kilogramu, potem ko ostali peki niso hoteli pristati na znižanje. Končno se je tudi te dni poročalo o znatnem znižanju krušnih cen v Novem Sadu, kjer bo od sedaj stal kilogram belega kruha samo 3 Din, polčrni Din 2.50 in črni Din 2.— za kilogram. Sicer pa tudi od drugod poročajo, n. pr. iz Budimpešte, o znižanju krušnih cen. Mi pa smo tukaj v Mariboru republika zase. O tem smo pisali že dovolj. Razmerje naših krušnih cen bo sedaj še bolj kričeče kot je bilo dosedaj napram ostalim mestom. Zlasti napram Novemu Sadu. Pa tudi napram Zagrebu, dasi je Zagreb v prvem draginjskem razredu, Maribor pa v drugem. Konzumenti si sami na žalost ne moremo pomagati, četudi se do-

bro zavedamo, da moramo dajati prodajalcem večje profite kot so poštavno dovoljeni in ti niso baš majhni. Zakaj se n. pr. v Zagrebu občinska uprava vedno briga za to, če cene odgovarjajo ali ne. Pri nas pa se nikdo ne zgane, kot da bi imeli v Mariboru res monopol na drag kruh. Skrajni čas je torej, da se tudi pri nas napravi red!

Počitniški dom so zgradili mariborski mestni uslužbenci na Pohorju. Po daljšem izbiranju se je odbor odločil za kompleks travnika in gozda, približno 15 minut pred Mariborsko kočo ob glavni poti Sv. Bolfen—Mariborska koča. Za razmeroma ugodno ceno se je kupilo 16 oralov zemljišča, kjer je dosti gozda za domačo uporabo, pa tudi dovolj pašnika in travnikov za govedo, v kolikor bo pri domu potrebno. Po zunanosti sliči zgradba splošnim gorskim tipom, kakor jih ima Gorenjska, pa tudi marsikatera stara kmetija na Pohorju. Podstavek, kletne in zunanje stene pritličja so zidane s kamnom, I. nadstropje in podstrešje pa je leseno. V kleti so 4 veliki, 1 manjši prostor in ledenica. V pritličju sta velika in mala gostilniška soba, kuhinja s pomivalnico in shrambo, 3 tujske sobe in stranišče. V I. nadstropju je 9 tujskih sob, kopalnica in stranišče, v podstrešju pa tudi 9 sob, večja shramba, temnica za fotografije in stranišče. Po 2 sobi v I. nadstropju in podstrešju imata odprt balkon s krasnim pogledom na Dravsko pole. Stranišča so splakovalna. Novi dom ima to izredno ugodnost, da je mogoče napeljati vodovod v vsa nadstropja. V sled te izredne ugodnosti bo tudi napeljana v vse sobe mrzla in goroka voda. Iz doma je lep razgled proti vzhodu. Od Reke, Hoč in drugih podpohorskih vasi je vidno celo Dravsko polje, katero obrobajo na levo Slovenske gorice, na desno pa Boč pri Poljčanah, Donačka gora in drugi hribovi. Po polju se vije Drava, katere srebrni pas je krasen v zgodnjih jutranjih urah ali v mesečini, ko se svetlika tja do Vražedina. V popoldan-

Cvetko Kristan:

Proti dovoljevanju blagovnih kreditov in za prodajo v gotovini.

(Dalje.)

V četrtek, 28. avg., popoldne se je vršila seja novega načelstva Zveze. Izvoljen je bil sledeč izvrševalni odbor: Za predsednika Väinö Tanner (Finska), za podpredsednika Sir Allen Thomas (Anglija) in Ernest Poisson (Francija). V izvrševalni odbor so bili izvoljeni Volrath Kleipzig (Nemčija), Stewart in Palmer (Anglija), Emil Lustig (Cehoslovaška), Emmy Freundlichova (Avstrija) za žene, Badajev (Sovi. Rusija), A. Johnson (Švedska) in Victor Serwy (Belgija).

Delegati zadržnega kongresa so bili v torek, dne 26. avg., gostje dunajske občine v Rathausu. Predsednik Tanner se je zahvalil županu Seitzu za vabilo. Kongresni udeleženci se vesele, da so spoznali Dunaj, kar je bilo za nje velik doživljaj. Vsak ima občutek, da se tu dogaja nekaj povsem novega. V tem mestu, v katerem so prevzeli delavci nase vso moč, so storili v interesu socialnega blagostanja zelo veliko delo. Tanner je končal s pozdravi in željami za bodočnost Dunaja.

Župan Seitz se je zahvalil za prijazen pozdrav in želel kongresu najboljšega uspeha. Povdaril je pomen kongresa, ki stremi za mednarodno zvezo mnogih milijonov ljudi: dati svoji organizaciji nov svet ali — ako hočete — stremi za novo organizacijo sveta. To je velika gospodarska in politična naloga zadržnega gibanja: s tem namenom se čutijo vezane tudi uprave vseh velikih mest, čutijo se solidarne z zadrugami v težnji po novi vzgoji človeštva k skupnosti in k solidarnosti.

Nato se je vršila za do 1000 oseb slavnostna večerja. Med večerjo je sviral Dunajski koncertni orkester J. W. Ganglberger komade iz Fucika, Straussa, Griega, Wagnerja, Kálmána itd.

Po večerji se je vršil ob polnoči koncert s sodelovanjem prof. Otta Schulhofa, prof. Huga Gottesmanna, Kitajke Anne May Wong, pevke Marije Gedhardove, pevca Karla Zieglerja in Dela Lipinshaje. Kot konferencier je bil Karl Farkas. Koncert je uspel sijajno.

Po koncertu ob pol 2. uri zjutraj je otvoril stari, ali večnomladi bivši kancler dr. Karl Renner ples, ki je trajal eno uro.

V sredo, dne 27. avg., je bil pa prirejen delegatom v čast slavnostni koncert na prostem v Burggartnu. Izvajali so same avstrijske komponiste kot Beethovna, Mozarta, Schuberta in Johanna ter Josefa Straussa. Sodelovali so Dunajski simfonični orkester pod vodstvom prof. Martina Spörra, ga. komorna pevka Berta Klirina in prof. Hugo Gottesmann. Koncert je gostom prav zelo ugajal.

V četrtek in petek so se vršila skupna ogledovanja dunajskih zadržnih ustanov in Novega Dunaja, o čemer sem že poročal v prejšnjih člankih.

V petek je del gostov odšel na povabilo ogrskih konzumnih zadrug in pa poljedelske zadržne zveze v Budimpešto, kjer so ogrski zadržarji priredili zadržno slavlje.

Celje.

Sestanek privatnih nameščencev se bo vršil v petek, 31. oktobra t. l., ob 20. uri v gostilniških prostorih Narodnega doma. Na sestanku poroča tov. Pfeifer o konvenciji o osemurniku, in tov. Petejan o organizaciji in agitaciji.

Pevski koncert. Ob priliki ustanovitve pevске podzveze (Svobode) priredi podružnica Svobode v Celju v nedeljo, dne 9. novembra t. l. v veliki dvorani Narodnega doma v Celju ob pol 4. uri popoldne pevski koncert, pri katerem sodelujejo pevski zbori »Svobode« Maribor, Hrastnik I, Hrastnik II, Zabukovca in Celje. Apeliramo na vse zavedne delavke in delavce, da se koncerta sigurno udeležijo ter agitirajo za veliko udeležbo na koncertu, da s tem podprejo kulturno delovanje celjske »Svobode«.

Petje na grobovih. Pevski zbor celjske »Svobode« bo kakor pretekla leta tudi letos zapel na prvega novembra na vseh treh pokopališčih v Celju nagrobne pesmi v spomin mrtvih.

Kupujte pri naših Inzerentih!

MALA NAZVANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt. Naroča se Administration der »Radio« welt Wien I, Pestalozzigasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica PRATTES & TRABI, Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravi vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

Velika zaloga gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Naročajte

novo izišlo knjigo

„Taškent“ kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din, v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

skem solncu pa se izrečno lepo vidi Ptuj in vse vasi in naselja na Dravskem polju in vinorodnih goricah. V ozadju se pokaže tudi Sleme pri Zagrebu in še mnogi drugi gorski grebeni. Okolica nudi obiskovalcem najlepše izlete: Sv. Bolfenk, razglednik in Ruška koča, poleg prijetnih izprehodov po lastnem in sosednjih zemljiščih. Za solnčenje bodo na razpolago udobna ležišča s prhami, za katere se bo na solncu primerno ogrevala voda, kajti izviri vode so jako mrzli, kar pa je poleg prijetnega okusa važno za pitno vodo. Dokončana bo zgradba do konca meseca maja 1931, da bo uporabna za tujskoprometne namene že v prihodnji poletni seziji.

Manufaktura, krzno, trenchcoati, Hubertus-plašči, usnjene sukne in pletenine. L. Ornik, Maribor, Koroska cesta 9. — Plačilne olajšave!

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

Pristopajte k zadrugi

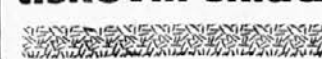
„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za tiskovni sklad

Hitro se en zvezek!

Ljudske tiskarne

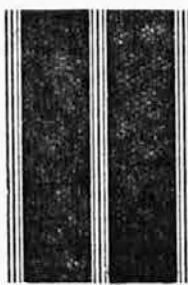
Šlomškov trg 6

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7% proti trimesečni odpovedi.

